

Hvalisanje sa aspekta Kur'ana i predaja

Hvalisanje

Neki ljudi zbog hvalisanja započnu ogovarati druge ljude, odnosno, da bi istakli vlastitu ličnost, plemenitost i vrline, oni nipodaštavaju druge, govoreći o njima loše u smislu: taj i taj čovjek ne zna to i to, te ovakav je i onakav. U namjeri da sebe prikažu puno boljim od drugih ljudi, stanu tragati za njihovim nedostacima, zanemarujući pri tom činjenicu da takvo postupanje, pored toga što ne privlači naklonost drugih ljudi, može samo poljuljati njihovo mišljenje o njima samima. Ova bolest (hvalisanja ili samohvale) može biti uzročnikom mnogih velikih grijeha, a ogovaranje je samo jedan od njih. Stoga su se Kur'an Časni i Čisti Imami, mir neka je s njima, odlučno protivili hvalisanju, učinivši ga predmetom pokude, a mi ćemo ovdje, primjera radi, ukazati na nekoliko vidova pokuđenosti hvalisanja

Hvalisanje sa gledišta Kur'ana

Kur'an časni zapovijeda da čovjek nikad ne smije sebe smatrati bezgriješnim, a druge ljude :kuditi, budući da niko ne zna šta je u duši drugih ljudi. Tako u Kur'anu stoji

فَلَا تُرْكُوا أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقَى

Zato se ne hvališite bezgriješnošću svojom – On dobro zna ko se grijeha kloni." (En-Nedžm,..."

32)

:Na drugom mjestu u Kur'anu se kaže

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُرْكُونَ أَنْفُسَهُمْ بِاللَّهِ يُرْكِي مَنْ يَشَاءُ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا

Zar ne vidiš one koji sebe čistim od grijeha smatraju? A zapravo, Bog čisti od grijeha onoga"

koga On hoće, i nikome se neće, ni koliko trun jedan, nepravda učiniti." (En-Nisa', 49)

Dakle, čovjek se treba uzdržati od hvalisanja i razmetanja svojom bezgrješnošću i nikada se ne smije smatrati čistim od nedostataka i mahana, jer takav postupak je djelo šejtanovo i način na koji postupaju oholi i glupi ljudi

Hvalisanje u predajama

U islamskim predajama hvalisanje se također najstrožije osuđuje, a mi ćemo ovdje ukazati na nekoliko primjera:

:Imam Ali, mir neka je s njim, opisuje bogobojazne ljude na sljedeći način

... لَا يَرْضَوْنَ مِنْ أَعْمَالِهِمُ الْقَلِيلَ وَلَا يَسْتَكْثِرُونَ الْكَثِيرَ فَهُمْ لِأَنْفُسِهِمْ مُتَّهِمُونَ وَمِنْ أَعْمَالِهِمْ مُشْفِقُونَ وَإِذَا رُكِّي أَحَدٌ مِنْهُمْ خَافَ مِمَّا يُقَالُ لَهُ فَيَقُولُ أَنَا أَعْلَمُ بِنَفْسِي مِنْ غَيْرِي وَرَبِّي أَعْلَمُ مِنِّي بِنَفْسِي اللَّهُمَّ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا يَقُولُونَ وَاجْعَلْنِي أَفْضَلَ مِمَّا يَطُّنُونَ وَاعْفُ عَنِّي مَا لَا يَعْلَمُونَ...

Nezadovoljni su neznatnošću dobrih djela svojih, a ne smatraju velikim ni mnoštvo njihovo...."

Duše svoje prekoravaju i za djela svoja strahuju. Kada nekog od njih zbog čednosti pohvale, on se uplaši onoga što o njemu kazuju, govoreći: 'Ja sebe poznajem bolje nego drugi ljudi, a Gospodar moj poznaje me bolje nego što ja poznajem samoga sebe. Gospodaru moj, nemoj me kazniti zbog onoga što govore, već me učini boljim od onoga kakvim me smatraju i oprosti mi ono za šta oni ne znaju...' [1]

:U pismu upućenom Muaviji ibn Sufjanu, Imam Ali, mir neka je s njim, kaže

...وَلَوْ لَا مَا نَهَى اللَّهُ عَنْهُ مِنْ تَزَكِيَةِ الْمَرْءِ نَفْسَهُ لَذَكَرَ ذَاكِرٌ فَضَائِلَ جَمَّةٍ تَعْرِفُهَا قُلُوبُ الْمُؤْمِنِينَ وَلَا تَمُجُّهَا آذَانُ السَّامِعِينَ...

A da Bog nije zabranio da se čovjek sobom hvali, pobrojao bih vrlina mnoštvo za koje srca..."

vjernika znaju i koje ušima slušalaca nepoznate nisu. [2]

:Nekom drugom prilikom izrekao je sljedeće

Najružnija iskrenost je čovjekovo hvaljenje samoga sebe [3]

U svakom slučaju, čovjek se ne smije smatrati boljim od drugih ljudi, štaviše, dužan je druge smatrati boljim od sebe, upravo onako kako Imam Rida, mir neka je s njim, poručuje u jednoj predaji

... الْعَاشِرَةُ وَمَا الْعَاشِرَةُ قِيلَ لَهُ مَا هِيَ؟ قَالَ، عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَا يَرَى أَحَدًا إِلَّا قَالَ هُوَ خَيْرٌ مِنِّي وَاتَّقَى إِنَّمَا النَّاسُ رَجُلَانِ رَجُلٌ خَيْرٌ مِنْهُ وَاتَّقَى وَرَجُلٌ شَرٌّ مِنْهُ وَادْنَى فَإِذَا لَقِيَ الَّذِي شَرٌّ مِنْهُ وَادْنَى قَالَ لَعَلَّ خَيْرَ هَذَا بَاطِنٌ وَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَخَيْرِي ظَاهِرٌ وَهُوَ شَرٌّ لِي وَإِذَا رَأَى الَّذِي هُوَ خَيْرٌ مِنْهُ وَاتَّقَى تَوَاضَعَ لَهُ لِيَلْحَقَ بِهِ فَإِذَا فَعَلَ ذَلِكَ فَقَدْ عَلَا مَجْدُهُ وَطَابَ خَيْرُهُ وَحَسُنَ ذِكْرُهُ وَسَادَ أَهْلَ زَمَانِهِ.

Deseto (svojstvo)', znate li šta je 'deseto (svojstvo)'? Upitaše ga: 'Šta?' On, mir neka je s njim, '...' reče: *'Da (čovjek) ne vidi nikog, a da ne kaže: On je bolji i bogobožniji od mene. Jer, uistinu, ljude čine dvije skupine: čovjek koji je od njega bolji i bogobožniji i čovjek koji je od njega gori i pokvareniji; pa kada sretne onoga koji je od njega gori i pokvareniji, kaže: Možda je njegovo dobro skriveno i kao takvo bolje po njega, a moje dobro vidljivo i kao takvo gore po mene. A kada sretne onoga koji je od njega bolji i bogobožniji, skrušen prema njemu postane, kako bi mu se pridružio. Kada tako postupi, čast njegova i dobro njegovo se uvećaju, lijep postane spomen njegov, šireći se među savremenikima njegovim.'* [4]

Sve u svemu, čovjek nipošto ne smije, dičeći se svojom bezgrešnošću – što je sa islamskoga gledišta također pokušeno – nipodaštavati druge ljude i samo po sebi je očito da oni koji hvaleći sebe omalovažavaju druge ljude trebaju znati da je moguće da će usljed njihovog ogovaranja neki ljudi steći lošu sliku o ogovaranoj osobi. Međutim, pored činjenice da ogovarač, radi udovoljavanja ljudima, gubi kod Boga vlastitu vrijednost i krjepost, na Sudnjem danu on će ostati uskraćen za njihovu pomoć, jer ga ti ljudi neće moći spasiti Božije srdžbe.

[1] Nehdžu-l-belaga, Subhi Salih, govor 193.

[2] Isto, pismo 28.

[3] Fehrest-e mouzu'i-je Gurer, br. 2942, str. 361.

[4] Tuhafu-l-ukul, Džam'e-je modarresin, Kom, str. 443